

Uke 4: Lydproduksjon: Er babling bare babbel?

1. Utviklingen av taleorganene

- Frem til 4 måneder likner taleorganene hos barn på det hos aper
 - høyere strupehode
 - kortere hals
 - kortere munnkanal
 - annerledes tungeform
- Store endringer rundt 4 månedersalderen ==> voksen fasong
- Rundt 3 måneder utvikler også ribbeina og brystkassa seg slik at barn kan regulere lufttrykket og dermed også produsere lengre fonasjon.

2. Lydproduksjon før bablestadiet

0-1 måned: Fonasjonsstadiet

- Ufrivillige lyder styrt av reflekser
- Språklyder er sjeldne på dette stadiet

2-3 måneder: Pludrestadiet

- Noen frivillige lyder
- Færre ufrivillige reflekslyder
- 'Pludrelyder'
- Noe stavelseslignende produksjon, men med litt dårlig timing
- Litt flere typer vokallyder

4-6 måneder: Ekspansjonsstadiet

- Mange nye lyder
- Leker seg med taleorganene og får økt kontroll over artikulasjonen
- Svært interessert i andres munn og følger med når andre snakker

3. Bablestadiet

7-10 måneder: Kanonisk babling

- Munnkanalen er tilnærmet som hos voksne
- De begynner å bable

- Repeterende stavelser: [bababa], [dædædæ], [bebebe]
- Stemte lyder vanligere enn ustemte lyder
- Bruker endel språkspesifikk intonasjon

- Rundt 10 måneder: både stavelser, vokaler og konsonanet blir mer språkspesifikke

11-12 måneder: Variert babling

- Varierte stavelser: [bada]
- *Gibberish* (uforståelig snakk) med riktig trykk og intonasjon, men uten betydning
- Mest én- eller flerstavellesord, men noen produserer lange sekvenser:
'Apabouyé oyé oyé pabouyé!' (fransk baby)
- For det meste lyder som finnes i morsmålet
- Følger også for det meste stavelsesstrukturene i morsmålet nå

==> Kanonisk og variert babling kan forekomme side om side.

4. Manuell babling

- Døve barn lager de samme lydene som hørende barn frem til rundt 5-6 måneder.
- Begynner å bable med hendene på samme tid som hørende barn begynner med muntlig babling.
- Manuell babling ligner på muntlig babling i systemet:
- Kanonisk vs. variert manuell babling
- Språkspesifikke tegn fra rundt 10 måneder.

5. Babling og ordproduksjon

- Tidligere: babling = prelingvistisk/førspråklig fenomen som ikke hadde noe med selve språkutvikling å gjøre.

- Nå: viktig steg på vei mot språktilegnelse:
 - barn tester ut sine artikulatoriske ferdigheter
 - oppdager og øver på lyder og mulige lydkombinasjoner i språket sitt

- Rundt 10-12 mnd mens de fremdeles babler, produserer de sine første ordentlige ord

Diskuter oppgave 5-8 på side 54 i Guasti.